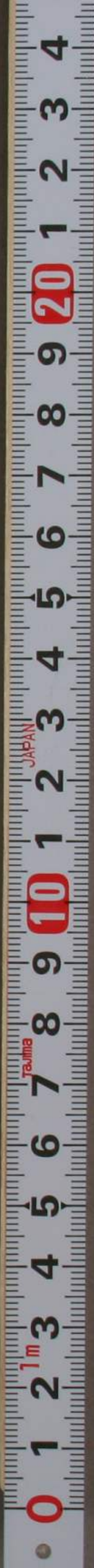

洋学文庫
 文庫8
 C 543

訓點和蘭文典

其他訓點ヲ除ノ外渾テ原本ニ準ス

誦 ■ハ四誦 □ハ五回以上一ハ屬讀ノ者トス

一・ヲ加ル者ハ熟語○ヲ施ス者ハ再讀▲ハ三

誦シ以テ訓讀ヲ爲スベシ

ノ譯語ヲ誦過シ後チ返點ニ循ヒ下ノ譯語ヲ

一 *die adelike dat* ノ類上下ニ譯字ヲ施ス者先ツ上

ナルベシ

ヒ其他譯字ヲ施サザル者唯原音ヲ誦過シ可

一文中 *de des der den het een twee drie* 等及

例言

總攝館藏

訓點和蘭文典

安政四年季秋

一洋書ノ字體本ト十體有ト雖氏今此書ニ緊要

ナル三體ヲ揚ケ且ツ其二十六字ヲ皇國假

名ニ配綴シ以テ讀法ニ便ス

メ	ル	ク	レ	ッ	テ	ル
A	B	C	D	E	F	G
H	I	J	K	L	M	N
O	P	Q	R	S	T	U
V	W	X	Y	Z		
ホ	丨	フ	ド	ッ	テ	ル
A	B	C	D	E	F	G
H	I	J	K	L	M	N
O	P	Q	R	S	T	U
V	W	X	Y	Z		
テ	ッ	キ	ッ	テ	ル	
a	b	c	d	e	f	g
h	i	j	k	l	m	n
o	p	q	r	s	t	u
v	w	x	y	z		

假名ニ配綴ノ例

イ	foo	toche	Ca	子	no	ch	キ	hi
i	bo	diu	ga	ne	o	l	ki	hi
ie	po	li	io	nei	o	p	gi	hi
ロ	fe	ri	jo	nj	ク	コ	ku	ku
lo	se	ri	jo	+	k	ko	ユ	ku
ro	ke	li	ta	na	g	co	u	pu
loo	xji	ru	ta	ラ	x	cho	u	mu
ハ	be	da	la	ia	go	メ	mo	セ
h	ne	nu	ra	ja	エ	me	セ	セ
fa	bji	noe	le	マ	マ	e	mji	se
ha	pji	re	m	ma	テ	ミ	ce	ce
na	l	lij	moe	ケ	te	mi	sehe	sehe
ba	t	r	rj	ウ	ke	de	シ	ker
pa	to	roe	nl	ge	te	tji	fi	kji
ニ	too	ソ	oe	kei	dji	ci	ス	ス
ni	do	mo	ko	井	kj	ア	hi	ス
nie	+	ウ	ツ	j	ji	a	エ	ス
ホ	ti	na	ts	ji	フ	ヤ	je	
ho	di	カ	de	me	f	ja	ヒ	
so	diu	ka	tu	リ	n	ka	fi	

川原口真文典
左ノ韻響悉ク正音ニ當ズト雖凡世間ノ通習ニ

因テ以テ假名ニ配綴ス

一語ニ綴續ノ例

^{セルフスタンジヘ ナムヲイルデン}
Zelfstandige naamwoorden

^{リットヲイルデン}
Lidwoorden

^{バイフィゲレイケ ナムヲイルデン}
Bijtoegelyke naamwoorden

^{ノテルヲイルデン}
Telwoorden

^{ホルナムヲイルデン}
Voornaamwoorden

^{エルキヲイルデン}
Werkwoorden

^{バイヲイルデン}
Bijwoorden

^{ホルセツチエルス}
Voorzetsels

^{フィゲヲイルデン}
Noegwoorden

^{チエセンエルアセルス}
Tusschenwerpsels

第二編
II. HOOFDSTUK.

就種々國詞部分
OVER DE ONDERSCHIEDENE TAAL-
即文章部分
OF REDEDEELEN.

總括之其
A. Algemeen overzigt van deelve.

章第 詞 其 組立
S. 25. De woorden, welke het samenstel eener
國詞 為 有 者 種々 性質
tale uitmaken, zijn, van onderscheidenen aard
而 擔 種々 名目
en dragen verschillende benamingen. Die,
其 一 獨立 成立 有生 或
welke eenig, op zich zelf bestaand, leidend, of
無主, 物主, 頭, 或 亦
leidend, voorwerp aanduiden, of ook een voor-
物主 其 我等 我等 令 獨立 成立
werp, dat mij ons, als op zich zelf bestaand,
定 擔 名 之 實
voorstellen dragen den naam van zelfstandige naam-
名詞 欲 人 人 或 事
woorden. Wil men een' persoon of een zaak
精 極 或 亦 一般 考
nader bepalen, of ook algemeen beschouwen,

其_上 用_下 人_上 冠詞
 Zoo bedient men zich van lidwoorden. — De
 性質 或 形_狀
 eigenschap of hoedanigheid der personen of za-
 事 附 其 人 話 被 由 形容
 ken, van welke men spreekt, wordt door zijve,
 詞 云出 為
 gelijke naamwoorden uitgedrukt. — Om het
 數 之 或 物 軀 頭
 getal van zekere voorwerpen aan te duiden, ma-
 為 人 附 數詞 用 為
 akt men van telwoorden gebruik. — Ten einde
 於 組立 文章 由 引續
 in eene samenhangende rede, door het gedurig
 反復 之 名 物 軀
 herhalen van de namen der voorwerpen, de
 考 不 了 勞 及 了 混雜
 aandacht niet te vermoegen en te stervaren,
 用 人 小 詞 其
 bedient men zich van kleinere woorden, die de
 地位 之 其 受取 而 從 此
 plaats van detelre vervangen, en, uit dien ho-
 故 名 之 代名詞 擔
 opde, den naam van voornamewoorden dragen.
 此 詞 其 用 為 働
 — Die woorden, welke dienen, om de werking
 之 物 軀 及 一 般 諸事
 van een voorwerp, en in het algemeen alles,
 何 人 其 附 云 思 云出
 wat men daaraan leggen wil, uit te drukken

被 動詞 名 而 為
 ken worden werkwoorden genoemd en ma-
 共 實 名詞
 ken, nevens de zelfstandige naamwoorden, het
 最緊要 部分 文章 何者
 gertigtigst deel der rede uit, aangezien geen vol-
 十分 意味 無 其 能 地位 持
 kamene zin zonder detelre kan plaats hebben.
 働 有樣 或 何 其 在 得
 — De werking, toestand, of wat het zijn moge,
 由 動詞 或 又 形_狀
 door de werkwoorden, of ook de hoedanigheid,
 由 形容 詞 云出所
 door het bijtoegelijk naamwoord uitgedrukt,
 持 屢 精 指示 或 極
 heeft dikkerf eene nadere wijziging of bepa-
 要用 此 目的 並 共 為
 ling noodig. Te dien einde, gelijk mede om
 一 景况 之 時 地位 而
 eenige omstandigheid van tijd, plaats en
 何 箇樣 多 在 頭 用 人
 wat dies meer hij aan te duiden, bedient men
 副詞 他 部類 之
 zich van bywoorden. — Eene andere klasse van
 詞 其 名 之 前置詞 擔
 woorden, die den naam van voorhetzels dra-
 有 適當 為 關係 物
 gen, is geschikt, om de betrekking der voor-
 軀 上 互 或 又 為 以
 werpen op elkander, of ook om, met gchter,

川
然
和
蘭
文
典

後加 之 實 名詞
 naeging van een zelfstandig naamwoord,
 一二, 景况, 發言, 爲
 eenige omstandigheid uit te drukken. — Ten
 五, 接續 之 種
 einde het onderling verband van onderschei-
 句讀 或 又 之 全 文章
 dere hiensneden, of ook van geheele volkin-
 顯, 用 人 種
 nen aan te duiden, bedient men zich van een so-
 類 之 詞 其 從 故 之 此 彼
 ort van woorden, welke uit hoofde van deze hijn-
 定, 接續詞, 名, 被
 ne bestemming, voegwoorden genoemd worden.
 時 其 終 單 可 成 有 為
 — Wanneer het eindelijk enkel te doen is om
 或 感慨 即 嗟歎, 云出
 zekere aandoening of gertaarwording uit te druk-
 持 國詞 亦 其 向 殊異
 ken, heeft de taal ook daarvoor een bijzondere
 部類 之 詞 其 名 之 感歎詞
 klasse van woorden, die den naam van tusschenwerp-
 擔
 sels dragen.
 全 上 名 種類 之 詞
 Ook de opgenoemde soorten van woorden ko-
 顯 以 取 除 之 冠詞 其
 men met uithouding van de lidwoorden, voegt
 從 或 國詞 衝離 在 於 諸 國詞
 van sommige talen verstoken zijn, in alle talen

而 為 切要 成部分
 voor, en maken de noodzakelijke bestanddeelen
 之 其
 van deelde uit.
 章 聖 從 上 成 書與
 S. 26. Volgens de boven gedane opgave, he-
 持 和蘭陀 國詞 與 衆 國詞
 eft de Nederduitsche taal, met de meeste talen,
 十, 次, 國詞部分 即 文章部分 通
 de tien volgende taal — of rededeelen gemeen:
 第一 實 名詞
 1. Zelfstandige naamwoorden.
 第二 冠詞
 2. Lidwoorden.
 第三 形容 詞
 3. Bijvoegelijke naamwoorden.
 第四 數詞
 4. Telwoorden.
 第五 代名詞
 5. Voornaamwoorden.
 第六 動詞
 6. Werkwoorden.
 第七 副詞
 7. Bijwoorden.
 第八 前置詞
 8. Voorzetsels.
 第九 接續詞
 9. Voegwoorden.
 第十 感歎詞
 10. Tusschenwerpsels.

言
異
未
備
之
典

川
東
口
開
大
典

^就 ^各 ^此 ^{國詞部} ^有 ^{我等} ^從
Citer elk dezer taaldeen kullen wij naar

^定 ^{順序} ^別 ^精 ^話
de voorgestelde orde, afzonderlijk nader spreken.

B. Citer de helpstandige naamwoorden.

^章 ^第 ^七 ^實 ^{名詞} ^用 ^為
S. 27. Helpstandige naamwoorden dienen om

^入 ^或 ^事 ^其 ^附 ^話
een persoon of eene zaak, waarvan gesproken

^被 ^云 ^出 ^{假令} ^其 ^為 ^實
wordt, uit te drukken, hetzij die, als helpstan-

^體 ^實 ^間 ^{天地} ^現
digheid, met derdaad in de Natuur aanre-

^在 ^{假令} ^為 ^箇 ^樣 ^物 ^唯 ^中 ^我 ^等
zig zij, hetzij, als Godanig, alleen in onze

^考 ^按 ^成 ^立 ^即 ^男 ^女 ^樹 ^家
beschouwing besta, als man, vrouw, boom, huis,

^食 ^盤 ^德 ^綺 ^簾 ^等
tafel, deligd, schoonheid enz.

^章 ^第 ^八 ^人 ^得 ^實 ^{名詞}
S. 28. Men kan de helpstandige naamvoor-

^於 ^二 ^大 ^{種類} ^{區別} ^本 ^名
den in twee hoofdsorten onderscheiden, eige-

^乃 ^及 ^通 ^名 ^本 ^名 ^有
ne namelijk, en gemeene. Eigene zijn die,

^其 ^唯 ^于 ^一 ^人 ^或 ^一 ^事
welke slechts aan een persoon of eene zaak,
^以 ^撰 ^出 ^從 ^也 ^物 ^屬 ^即
met uitsluiting van andere, behooren, als

^{人名} ^同 ^和 ^蘭 ^陀 ^和 ^蘭 ^陀 ^都 ^府 ^佛 ^蘭 ^都 ^府 ^通
Jan, Pieter, Nederland, Amsterdam, Parijs, ge

^名 ^被 ^箇 ^樣 ^物 ^名 ^其 ^工 ^諸
meene worden diegere genoemd, welke op al-

^物 ^之 ^同 ^種 ^類 ^相 ^當 ^或
le-voorwerpen van de helpe soort passen, of

^少 ^于 ^衆 ^物 ^通 ^在 ^即 ^人
althans aan meerdere gemeen zijn, als mens,

^男 ^女 ^獸 ^犬 ^府 ^郭 ^國 ^德
ch, man, vrouw, dier, hond, stad, land, deligd

^正 ^直 ^等
gerechtigheid, enz.

^章 ^第 ^九 ^其 ^他 ^有 ^茲 ^中 ^實
S. 29. Voorts zijn er onder de helpstandi-

^名 ^詞 ^亦 ^箇 ^樣 ^物 ^其
ge naamwoorden ook Godaniger, die een

^物 ^體 ^縮 ^云 ^出 ^而 ^其
voorwerp verkleind uitdrukken, en die

^名 ^之 ^縮 ^小 ^詞 ^擔
den naam van verkleinwoorden dragen

^是 ^縮 ^小 ^成 ^由
Deze verkleining geschiedt door je, tje,

^或 ^一 ^後 ^詞 ^一 ^加 ^即 ^小
of pje achter de woorden te voegen, als dor,

^村 ^小 ^牛 ^小 ^樹 ^代 ^或 ^用
pje, koetje, boompje. Voor je of jen gebrui-

^人 ^亦 ^能 ^即 ^小 ^童 ^小 ^若 ^者
kt men ook wel ken, als kinderen, jongste,
^昔 ^時 ^有 ^亦 ^縮 ^小 ^尾 ^語
enz. Oudtijds waren ook de verkleiningsuit-

川
和
蘭
文
典

及 中 用 即 小
gangen kijn en lijn in gebruik, als min,

風 小女 小眼
deken, maagdelijn, oogelijn.

章 第 十 其 他 頂 我 等 以 見 這 這
S. 30. Verder moeten nij, met opligt tot

實 名 詞 高 上 三
de helfstandige naamwoorden, nog op drie

殊 異 事 注 意 就 中 第 二 上
bijzonderheden acht geven, en del 1) op

彼 種 屬 第 二 上 彼 單 複 第 三
hunne geslachten, 2) op hunne getallen, 3)

上 彼 格 初 我 等 以
op hunne naamvallen. Beginnen nij met

種 屬
de geslachten.

就 種 屬 實
a. Over de geslachten der helfstan,

名 詞
dige naamwoorden.

章 第 十 目 的 事 於 諸 生 活
S. 31. De opmerking, dat in alle lerende

物 體 間 天 地 已 二 通
voorwerpen in de natuur zich tweederlei

種 屬 頭 人 已
geslacht voordoet, heeft de menschen reeds

早 而 殆 一 般 上 考
vroeg en strij algemeen op het denkbeeld

持 來 為 亦 於 國 詞 而 云
gebracht, om ook in de talen, en met name

於 此 部 分 之 其 即 此 詞 其
in dit delen van dekelre, of die woorden, mel,

人 或 事 頭
ke een persoon of eene zaak aanduiden, eene

如 是 區 別 送 之
soortgelijke onderscheiding in-te-voeren. Dit

何 許 人 然 理 會 事 不 諸 物 體
men echter begreep dat niet alle voorwerpen

寧 不 諸 名 詞 之 其
of liever niet alle benamingen van dekelre,

適 宜 中 一 兩 種 屬 能
gevoegelijk onder een der beide geslachten kon,

持 來 被 夕 人 一 物 從 此
den gebracht worden, heeft men eenige van de

位 例 取 除 而 其 令
ke rangschikking uitgehonderd, en dekelre als

中 性 即 送 不 偏 種 屬 屬
onzijdig, of tot geenerlei geslacht behoorende,

注 日 向 其 好 然 此 終 物
aangemerkt. Voor vooreen echter deke laatste,

一 樣 通 兩 最 初 物 由 殊 異
evenker als de beide eerste, door een bijkon,

徵 候 區 別 在 夕 尋 常
der kenmerk onderscheiden zijn, heeft het gero,

用 于 多 國 詞 而 就 中
ne gebruik aan de meeste talen, en onder deke

亦 于 我 等 三 通 種 屬 歸
ook aan de onke, driederlei geslacht toegehend,

男 性 乃 女 性 而
het mannelijke namelijk, het vrouwelijke, en

訓點如前

中性 如何 本原 此
 het onzijdige — welke de grond der voor-
 schillende geslachtsbepaling voor de talen in
 一般 及 向 我等 殊異
 het gemeen en voor de onke in het bekonder-
 kij kan hier niet onderkacht worden; genoeg
 有 其 一二 目的 頭
 kij het eenige-aanmerkingen voor te dragen
 適當 迄 識 之 三 種
 geschikt ter onderkenning van de drie gesla-
 chten, welke naameming wij in onke taal,
 已 從 古昔 確切
 reeds van de vroegste tijden aan, standvastig
 出逢
 aantreffen.
 章 第 十 三
 § 33. Mit onderscheiden geslacht onker het,
 實 名詞 有 殊別 可
 fstandige naamwoorden is voornamelijk ken-
 baar in de lidwoorden, die dehebe veelal vo-
 先立 而 彼 屈曲 就中
 oragaan, en hunne verbuiging, en wel het
 最多 於 冠詞 大 令 其
 meest in het lidwoord de, als waarvan het
 中性 於 詞 其 迄 此 種
 onzijdige het de woorden, die tot dit ges-

屬 屬 甚 著 從 其他物
 licht behooren, heer ligtbaar van de overi-
 ge onderscheidt. Om het geslacht van ie,
 區別 為 種屬 之
 der woord te kennen, en rich voor stoo-
 各 詞 了 知 及 已 向 敢
 tende mislagen in deren te hoeden, mo-
 當 誤 於 茲 了 防 須
 et, men noodzakelijk eene woordenlijst
 檢查 其中 種屬 詞
 raadplegen, waarin het geslacht der woor-
 從 一對 用
 den, volgens het eenparige-gebruik der
 精密 記者 有 書與 有
 netote schrijveren, is opgegeven. Er zijn
 然 一二 普通 規則 及
 echter eenige-algemeene-regelen-en-wa-
 經驗 茲 附 由 二
 arnemingen hier omtrent door kundige
 語學者 定 其 我等
 taalbeoefenaars voorgesteld, die wij, vo-
 向 其 犬 彼 不 于 餘 取除
 or hooverre zij niet aan te veel uitronde-
 拘 有 茲 簡古
 ringen onderhevig zijn, hier kortelijk
 有 使 次
 zullen laten volgen.
 章 第 十 三 男性 有
 § 33. Mannelijk zijn:

訓點和蘭文典

第一 諸 本名 之 男子 即
1. Alle eigennamen van mannen, als ja

人名 同 同 等
kob, pieter, millem, enk.

第二 諸 名 之 男子 性質
2. Alle namen van mannelijke eigenschap

官位 及 職務 即
pen, waardigheden en bedieningen, als

兄弟 父 君 王 諸侯 商人
broeder, vader, heer, koning, vorst, koopman,

等
enk.

第三 諸 實 名詞 上
3. Alle helpstandige naamwoorden, op

aar-er-en-ier uitgaande, die het zij van

werkwoorden, het zij van andere helpstan-

dige naamwoorden, afgeleid, enen verken-

den mannelijken persoon aanduiden, als

makelaar, wandelaar, kuiper, vermer, en

logenaar, kondaar, koetsier, tuinier, enk.

第四 此 實 名詞 上
4. Die helpstandige naamwoorden, op et

uitgaande en van werkwoord afgeleid,

其 從 働 人 迄
welke van den werkenden persoon, ter zete

ekenis van het werktuig waarmede men iets

derigt, zijn overgebracht, als snuiter, stof,

per, veger, nijzer, enk.

第五 詞 其 縱令 獨立
5. Zulke woorden, die opzchoon op zich zelve,

van een ander geslacht zijnde, ter aanduid,

ing van mannen, in zekere betrekking of hoe

danigheid beschouwd, gebruikt worden, als bloec

ondeugd, boosnicht, blaaskaak, breekspel, lid,

maat, voorspraak, en meer andere.

第六 名 之 石 時 彼
6. De namen van steenen, wanneer hij een

bijzonderen steen aanduiden, als agaat, dia,

mant, soffier.

第七 詞 夫 上 終 時
7. De woorden, die op dom uitgaan, wanne

er hij eene gesteldheid, magt of staat uit

訓典和蘭文典

^{云出} ^即 ^{貴人} ^{持主} ^齡
drukker, als adeldom, eigendom, ouderdom,

^富 ^等 ^附 ^他 ^詞 ^上
rijkdom, enk. — Van andere woorden op dom,

^其 ^{中性} ^在 ^有 ^直 ^精 ^語
die onzijdig zijn, zal straks nader gesproken

^被
worden.

^第^八 ^詞 ^其 ^上 ^及 ^終 ^即
8. Woorden die op em en sem uitgaan, als

^息 ^底 ^脂 ^{電光} ^並 ^又 ^加
adem, bodem, balsam, bliksem; gelijk ook die,

^其 ^從 ^及 ^迄 ^及 ^有
welke uit lem en rem tot lm en rm zijn in

^縮 ^即 ^響 ^並 ^死 ^{湯氣} ^臂 ^{屏風}
gekort, als galme, halm, helm, walm, arm, sche

^嵐 ^等
rm, storm, enk.

^章 ^第^三^十 ^{女性} ^有
33. Vrouwelijk zijn:

^第^一 ^諸 ^{本名} ^之 ^{婦人} ^即
1. Alle-eigennamen van vrouwen, als

^{人名} ^同 ^同 ^等
Cornelia, Anna, Elirabet, enk.

^第^二 ^諸 ^名 ^之 ^{婦人} ^{性質}
2. Alle-namen van vrouwelijke eigen

^{官位} ^或 ^{職務} ^即
schappen, waardigheden of bedieningen, als

^{姊妹} ^{下婢} ^{產婆} ^{侍女} ^等
Zuster, dienstmaagd, bakker, komezier, ens.

^此 ^從 ^有 ^唯 ^妻 ^{取除}
Hier van is alleen vijf uitgekonderd.

^第^三 ^箇 ^樣 ^詞 ^其 ^從 ^{男性}
3. Lukke woorden, die van mannelijke

^實 ^{名詞} ^以 ^後 ^加
zelfstandige naamwoorden, met achterhoe

^之 ^及 ^有 ^導 ^或
ging van in, es en ster, zijn afgeleid, of

^又 ^{男性} ^{語尾} ^於
ook den mannelijken uitgang er in ster

^變 ^而 ^女 ^頭 ^即
veranderen, en eene vrouw aanduiden, als

^{女王} ^{女友} ^{戀女} ^{罪女}
koningin, vriendin, minnares, konidares, her,

^傳 ^舍 ^女 ^事 ^主 ^女 ^園 ^工 ^乳 ^母 ^小 ^使 ^女 ^女
bergierster, tuinierster, vaedster, loopster, kan,

^藝 ^者 ^等
gester, enk.

^第^四 ^名 ^之 ^{各個} ^{文字} ^即
4. De namen van bijzondere letteren, als

^等
de a, de b, enk.

^第^五 ^算 ^數 ^時 ^彼 ^{獨立}
5. De cijfergetallen, wanneer zij op zich

^{物質} ^樣 ^發 ^言 ^被 ^即
zelve stoffelijk uitgedrukt worden, als de

^六 ^十 ^等
zes, de negen, de dertig, enk.

^第^六 ^詞 ^上 ^終 ^其
6. De woorden, op schap uitgaande, die,

訓典和蘭文典

從_レ 形容 詞 導處
 van *bijvoegelijke naamwoorden* afgeleid,
形_レ狀_二 頭_一 即_レ 悅
 eene hoedanigheid aanduiden, als *blijdschap*,
配_レ 怒 亦
drunkenschap, gramschap, — ook die op
同 語尾 其_レ 從_レ 實
 denzelfden uitgang, welke, van *hulpstandi-*
名詞 別來 一般
 ge naamwoorden afkomstig eene algemeen-
之 人 來 集
 heid van personen in een vergaderd lig-
體 知_レ與_レ 即_レ 兄弟類伴
 chaam te kennen geden, als *broederschap*,
僧類伴 評議類伴 附 中住
priesterschap, vroedschap. Van de onzijdige
詞 上_レ 有 我等 直 精
 woorden op *schap* kullen wij straks nader
話
 spreken.
第七 詞 其_レ 語尾 尤後
 7. De woorden, die den uitgang *heid* ach-
形容 詞 或 分詞
 ter een bijvoegelijk naamwoord of deelwo-
持_レ 而 左樣 形狀
 ord hebben, en dus eene hoedanigheid be-
徵 即 善 正直
 teekenen, als *goedheid, rechtvaardigheid, mel-*
世開 能辨 等
terendheid, welsprekend, enz.

第八 詞 上_レ 終 而 從_レ 實
 8. De woorden, op *ij* uitgaande en van *helfstan-*
名詞 導 其_レ 有樣
 dige naamwoorden afgeleid, die eenen staat,
職務 或 働 顯 即 尼寺
 eene bediening of werking aanduiden, als *abdij*,
醫藥 街人 益事 社中 画工
artsenij, burgerij, diesterijk, maatschappij, schilderij
向_レ 其_レ 終物 動_レ 誤_レ
 voor *welk* laatste *wel-eens, verkeerdelijk, het*
ト 云_レ 被_レ
schilderij gezegd wordt.
第九 詞 其_レ 上_レ 終_レ 而 從_レ
 9. De woorden, die op *ing* uitgaan, en van
動詞 別來_レ 其_レ 直_レ
 werkwoorden herkomstig derhelster dadelijke
働_レ 顯_レ 即 勸_レ 聚_レ
 werking aanduiden, als *aansporing, belooning*,
約束 諫 等
toegeving, vermaning, enz.
第十 詞 上_レ 其_レ 從_レ 動詞
 10. De woorden op *nis*, die, van werkwoorden
或 又 從_レ 實 名詞 或 分
 of ook van *hulpstandige* naamwoorden of deel-
詞 別來_レ 事業 或 性形_レ
 woorden herkomstig, eene daad of gesteldheid
徵_レ 即 記錄 用心 懺悔
 betrekken, als *geschiedenis, behoudenis, belijde-*
約束 秘密 記憶 形勢
nis, geloftenis, geheimenis, gedachtenis, gestelde-

從此有裁取除其
nis. Hiervan is ronnes uitgehonderd, dat on-

中性有其種屬又屬假令
kijdig is, welk geslacht ook dikwijls, hoereer

不當於證據聞被
ten regte, in getuigenis gehoord wordt.

詞上於其從
11. De woorden, op te eindigende, die van bij

形容詞或分詞別
voegelijke naamwoorden of deelwoorden af

來即高深形考
komen, als hoogte, diepte, gedaante, gedachte,

等並亦同上語尾
ent. — Gelijk ook die op denkelpten-uitgang,

其彼根元後動詞
welke kunnen oorsprong van werkwoorden

持即好要用歎耻
hebben, als begeerte, behoefte, klagte, schaam,

等同性係又副
te, ent. Hetzelfde geslacht houdt, ook bij af

截離於多詞之
kapping der e, in de meeste-woorden van

此根元位置即孕情欲歎
dien oorsprong stand, als dragt, driest, klagt

等
ent.

章第 35. 中性有
S. 35. Onzijdige zijn:

名之國地位及府
11 De namen van landen, plaatsen en ste

郭其時彼無精書迴
den, die, wanneer zij, onder, nadere omschrij

頭一冠詞前
ving, voorkomen, geen lidwoord vooraan ne,

取即和蘭陀佛即機英吉利和蘭
men, als Holland, Frankrijk, Engeland, Amst,

陀都府佛即都子即都等前其
terdam, Parijs, Rijnsijk, ent. Voor deze een

形容詞置處云人
bijvoegelijk naamwoord plaatsende, zegt men

強勢佛蘭西人民衆佛蘭西都府
het magtige frankrijk, het volkrijke parijs,

和好為子即都等此名
het vrede sluitende rijnsijk, ent. Die na,

之國及地位其反
men van landen- en plaatsen daarentegen,

其冠詞前持位立
die een lidwoord vooraan hebben, schikken

已於彼種屬從彼內部
lich, in hun-geslacht, naar kunnen innendi,

性質或格段語尾即地
gen aard of bijzonderen uitgang, als de be,

名同司同同
turt, de stekert, de krim, de lemmer, het goot,

等
ent.

第 2. 詞其一般之
2. De woorden, die eene algemeenheid van

物質或鐵頭即布中穀類
stoffen of iets aanduiden, als het doek, graan

川
黃
印
南
文
典

金剛石 銅 金 石 鐵 等
diamant, koper, goud, steen, ijzer, enz.

形容 詞 令 實
3. Bijvoegelijke naamwoorden, als helps,

名詞 用 喻 深
tandige gebruikt, bij-voorbeeld, het diep,

圓 廣 又 箇樣 詞 其 元末
rond, ruim, ook zulke woorden, die, eigen,

不定 法 之 動
lijk de onbepaalde wijze van een werk,

詞 為 所 代 實名詞 用
woord uitmakende, voor helpstandige geb,

被 即 飲 食 生
ruikt worden, als het drinken, eten le,

活 等
ven, enz.

第四 實 名詞 其
4. Helpstandige naamwoorden, welke een

縮小 語尾 持 即 小
verkleinenden uitgang hebben, als het mei,

女 小男 小若者 小兒 等
sje, mannetje, jongeren, kinderen, enz.

第十 詞 其 上 終 天
5. De woorden, welke, op sel uitgaande,

而 從 動詞 別 未 持
en van werkwoorden afkomstig, eene no,

末 物 働 或 器械 微
ortgebragte zaak, merking of werktuig bete,

即 燒物 釀物 人造物 天
ekenen, als baksel, braúnsel, maaksel, siche,

言
異
才
商
文
典

造物 等
psel, enz.

第六 詞 上 終 共 從
6. De woorden, op te uitgaande, die van e,

他 實 名詞 別 未
en ander helpstandig naamwoord afstam,

即 諸骨 諸山 諸部分
men, als het gebeente, gebergte, gedeelte, ge,

諸鳥 等
vogelte, enz.

第七 詞 其 從 不定 法
7. De woorden, die, van de onbepaalde wijze

動詞 以 投棄 之
ke der werkwoorden, met wegwerping van en,

反 前置 之 別 未 而 働
en voorhetting van ge, afkomen, en de met,

之 其 或 又 營 事物
king van de kelve, of ook de benierkte zaak

顯 即 駭 叫 乘馬 雷
aanduiden, als het geraas, geroep, gery, ge,

鳴 愁歎 燒物 架屋 烘物
donder, gejammer, gebak, gebouwt, gebraad,

等 前加 然 被
enz. het voorvoegsel, ge echter wordt neg,

除 於 詞 別 未 從 動
gelaten in woorden, afkomstig van werk,

詞 其 以 不可放 前置詞
woorden, die met onscheidbare voorzetsels

有 組立 即 陣營 悔 草
zijn zamengesteld, als het seleg, berouwt, ont,

稿 宿處 等
worp, verblijf, enz.

第八 是 詞 上 其 職
8. Die woorden op schap, welke eene bedi-

ning, waardigheid of gestelheid aanduiden,

即 町待 頭取 僧侶
als het burgerschap, meesterschap, priester,

schap, enz.

第九 是 詞 上 其 一般
9. Die woorden op dom, welke een alge-

meen-lichaam of gezelschap van personen be-

teekenen, als het Volstendom, heidendom,

priesterdom, enz.

章 外 是 一般 規則 迄
S. 36. Bicharde deke algemeene regelen tot

onderkenning der geslachten, moeten zij nog

eenige bijzondere vaarnemingen, rakende de,

helste, voordragen.

第一 有 一 實 名詞
1. Er zijn eenige zelfstandige naamwoor-

den, die gemeenslagtige genoemd worden, om,

者 彼 或 男性 或 女性 有 後
dat hij, of mannelijk, of vrouwelijk zijn, na

ar maate hij van een man, of eene vrouw

gebruikt worden. Hiertoe behooren bode,

soel, gemaal, gebel, gids, enz., gelijk ook

de woorden met genoot zamengesteld,

als deelgenoot, achtgenoot, lotgenoot, mi-

dogaders die, welke op ting eindigen, als

jongeling, kweekeling, vondeling, enz.

第二 並 有 實 名詞
2. Desgelijks zijn er zelfstandige naamwoor-

orden, die gelijk of zelfslagtige genoemd

worden, omdat zij van welke der beide so,

keen zij ook gebruikt worden, altijd het

hun-eigen, het zij mannelijk, het zij vrouw,

melijk, het zij onzijdig, geslacht behouden.

左様 有 鷲 駱駝 雲雀 象
Loo zijn arend, kemel, leeuw, olifant

川
點
和
菊
枝
典

金紫孔雀狐而多, 他物_カ 常_ニ 男性_ヲ,
 rink, vos en meer anderen, altijd-manne-
 繼令_ニ 彼_カ 亦_モ 附_テ 牝_ニ 用_ヒ
 lijk, opschoon hij ook van wijffjes gebekigd
 被_ル 其_レ 反_テ 有_ル 鳩_ノ 鴉_ノ
 worden. Daarentegen blijken duif, kraai,
 雀_カ 蛇_カ 而_モ 多_ク, 他物_カ 常_ニ 女_ヲ
 mûsch, slang en meer anderen, altijd vrou-
 性_ヲ 繼令_ニ 被_ル 亦_モ 附_テ 牡_ニ
 untelijk, opschoon hij ook van mannetjes ge-
 用_ヒ 被_ル 並_ニ 被_ル 中_性
 bedikt worden. Desgelijks worden de onrij-
 詞_カ 童子_カ 反_テ 馬_カ 無_ニ 區別_{ナシ}
 dige=woorden kind en paard onderschiel,
 附_テ 男兒_カ 或_モ 女兒_カ
 lig van een jongen of een meisje, een
 牡馬_カ 或_モ 牝馬_カ 用_ヒ
 hengst of eene merrie gebekigd.
 第三_ニ 或_モ 實_ニ 名詞_カ
 3. Sommige helpstandige naamwoorden
 由_テ 時_ニ 一_ニ 變_化
 hebben door den tijd eenige verandering
 之_レ 種屬_ヲ 受_テ 而_モ 顯_ル 其_レ
 van geslacht ondergaan en komen daar,
 由_テ 於_テ 兩_性 而_モ 單_者 加_テ 之_レ 於_テ 三_ニ
 door in twee, en een enkel helpt in drie
 性_ニ 左_様 有_ル 死_カ 及_テ 時_カ
 geslachten voor. Dus waren dood-en-tijd
 其_レ 方_今 多_ク 男_性 在_ル 昔_時
 die thans veelal mannelijk zijn, oodtijds

亦_モ 女_性 通_ニ 明_ル 後_ニ 話_カ
 ook vrouwelijk, als blijkt uit de spre-
 法_カ 迄_テ 是_レ 時_ニ 于_テ 時_ニ 迄_テ
 ekrijken te dieer tijd, in der tijd, ter
 死_カ 持_テ 來_ス 等_ニ 獸_カ 及_テ 祭_カ 方_今
 dood brengen, enk. Beest-en-feest, thans
 通_例 唯_ニ 中_性 有_ル 昔_時
 doorgaans alleen onzijdig, waren oud,
 時_ニ 多_ク 分_テ 女_性 而_モ 後_ニ 其_レ
 tijds meestal vrouwelijk, en vandaar
 尚_カ 話_カ 法_カ 獸_カ 遊_テ 于_テ
 nog de spreekrijken, de beest speelen, ter
 祭_カ 行_テ 同_ノ 事_カ 適_當 就_テ
 feest gaan. Het helpde=geldt omtrent
 目_カ 及_テ 耳_ニ 附_テ 其_レ 終_ノ 物_ニ
 oog en oor, van welk laatste het vrou-
 女_性 性_カ 已_テ 尚_カ 顯_ル 於_テ
 untelijke geslacht zich nog voordaet in
 話_カ 法_カ 迄_テ 耳_ニ 來_ル 軍_カ
 de spreekrijke ter ooren komen. Oorlog
 顯_ル 於_テ 者_ニ 三_ニ 種_屬 但_レ
 komt in alle drie de geslachten voor, dor-
 男_性 有_ル 其_レ 中_ニ 能_ル
 ch het mannelijke is, daarin wel het
 一_般 者_ヲ
 algemeenste.
 就_テ 單_複 實_ニ
 b. Ouder de getallen der helpstan,
 名_詞
 dige naamwoorden.

言
異
手
商
子
典

一
三

川
點
詞
典

章第廿五 實 名詞 顯
S. 34. De hulpstandige naamwoorden ho,

於 二 單複 後 度
men in twee getallen voor naar mate

人 或 事 一般
een persoon of eene zaak algemeen ges

取 或 多物 之 同 種類
nomen, of meerdere van dezelfde soort

取指 被 最初物 名 人
bedoeld worden. Het eerste noemt men

單數 終物
het enkelvoudige, het laatste het meer

複 數
voudige getal.

章第廿六 複稱 被 通例
S. 36. Het meervoud wordt gewoonlijk

形作 由 後加 之 或
gevormd door achtervoeging van n of

及 後 單稱
-en, en-s achter het enkelvoud.

詞 其 於 單稱
1. De woorden, die in het enkelvoud

上 柔 終 取 於
op de kachte e uitgaan, nemen in het

複稱 通例 後 已
meervoud, doorgaans eene n achter si

即 諸終 諸好 諸約束 諸考
ch, als einden, begeerten, beloften, geda

等 後 終 好 等
chten, enk. van einde, begeerte, enk.

或人 加 於 此 詞 隨
Sommigen voegen in deze woorden wel

介 後 即
eens de s achter de n, als einden, be

但 此 用 有 可 拱 除
geertens; doch dit gebruik is af te keu

令 含 無 益
ren, als behelkende eene nuttelooke-ka

配合 之 二 徵候 之
menvoeging van twee-kenteekenen van

複稱
het meervoud.

第 二 詞 上 子韻
2. De woorden, op eenen medeklinker

於 持 於 複稱 多
eindigende, hebben in het meervoud de

介 後 已 即 諸書 諸
elal en achter sich, als boeken, men

人 諸椅子 諸婦 諸菓 等
schen, troonen, vrouwen, vruchten, enk.

從 書 人 椅子 婦 菓
van boek, mensch, troon, vrouw, vrucht.

第 三 於 一 二 實 名詞
3. In eenige hulpstandige naamwoorden

被 複稱 唯 由 後
wordt het meervoud alleen door achter

加 之 形作 殊 於
voeging van s gevormd, voornamelijk in

其 於 單稱 上 終
die, welke in het enkelvoud op en ein

川
第
四
章
第
四
節
文
典

並 = 共 = 於 縮小詞 =
 digen, gelijk mede in de verkleinw.,
 den, als genoegens, verlangens, mannetjes
 即 諸滿足 諸望 小雄等
 wijffes, kindkens, enk.
 小雌等 諸兒等 等
 4. Andere helpstandige naamwoorden
 形作名 彼 複稱 上 = 二通 法
 vormen hun meervoud op tweederlei wijze
 即 男等 反 男等 從 男 息男等 反
 als mans en mannen van man, hoons en
 息男等 從 息男 兄弟等 反 兄弟等
 hoonen van hoon, broeders en broederen
 從 兄弟 父等 反 父等 從
 van broeder, vaders en vaderen van
 父 林檎等 反 林檎等 從 林檎 造
 vader, appels en appelen van appel, sch,
 物等 反 造物等 從 造物 等
 epsels en schepselen van schepsel, enk.
 5. Eindelijk zijn er helpstandige-naam-
 詞 其 於 複稱 添 彼
 woorden, die, in het meervoud, bij hun,
 規則立 語尾 亦 之
 new regelmatigigen uitgang ook dien van
 或 取 或 唯 亦
 ers of eren aannemen, of alleen ook de
 終物 語尾 持 即 民等 反
 laatste uitgangen hebben, als volken en

民等 從 民 葉等 反 葉等
 volkeren van volk, bladen en bladers
 或 葉等 從 葉 骨等 反 骨等
 of bladeren van blad, beenen en been-
 ders of beederen van been, kinders of
 或 骨等 從 骨 兒等 或
 kinderen van kind, rinders of rinderen
 兒等 從 兒 犢等 或 犢等
 kinderen van kind, rinders of rinderen
 從 犢 等 迄 目標 之 此
 van rind, enk. ten aanzien van deze
 詞 然 演 注目 被
 woorden echter moet aangemerkt worden,
 事 彼 複稱 上 及 不
 dat hun meervoud op ers en eren ni,
 規則立 從 方今 可用
 et regelmatig van het thans gebruikte
 單稱 然 從 古物
 lijke enkelvoud, maar van een verou-
 上 來 其故 屬
 derd op 'er' komt. Dit behooren bla-
 ders, bladeren, kinders, kinderen, been-
 ders, beenderen, rinders, rinderen, eigen-
 迄 不可用 單稱
 lijk tot het ongebruikelijke enkelvoud
 等
 blader, kinder, beender, rinder, enk.
 章第 九 二 實 名詞
 S. 39. Enige helpstandige naamwoorden

言
異
利
蘭
文
典

川
英
和
蘭
文
典

被_レ 唯_ニ 於_テ 單稱_ニ 用_ク
worden alleen in het enkelvoud gebruik

附_テ 他物_ニ 再_ニ 唯_ニ 被_レ
kt; van andere weder alleen het meer

稱_ニ 用_ク 迄_テ 最初物_ニ 屬_ス
voud gebekigd. Tot de eerste behooren

中_ニ 多_ク 他物_ニ 詞_カ 傲慢_ニ
onder vele andere, de woorden hoogmo

怒_リ 望_ミ 悅_ム 等_ト 迄_テ 終_ル
ed, toorn, hoop, troost, enk.; tot de la

物_ニ 先祖_ト 年貢_ト 兄弟_ト
atste voorouders, inkomsten, gebroeders

雜費_ト 等_ト
onkosten, enk.

C. Over de naamvallen.

章第十 實 名詞_カ 於_テ
S. 40. De zelfstandige naamwoorden in

關係_ニ 迄_テ 互_ニ 或_ニ 又_ニ 迄_テ
betrekking tot elkander, of ook tot

他_ニ 詞_カ 末_ニ 受_ル
andere woorden komende, ondergaan

於_テ 我等_ト 一様_ニ 如_ク 於_テ 多_ク 他_ニ 國_ニ
in onze, even als in vele andere ta

詞_ニ 一_ニ 變_化 或_ニ 屈曲_ト
len, eenige verandering of verbuiging

於_テ 彼_ト 語尾_ニ 由_テ 其_ニ 此_ニ
in kunnen uitgang, door welke die

關係_カ 被_レ 顯_カ 此_ニ 變_化
betrekking wordt aangeduid. Die ver

化_カ 被_レ 格_ト 名_ト
anderingen worden naamvallen genaem

md.

章第十 獨立_ニ 考_テ 所_テ 持_ル 我_ト
S. 41. Op zich zelve beschouwd, hebben on

等_ト 實_ニ 名詞_カ 元未_ニ
de zelfstandige naamwoorden eigenlijk

唯_ニ 二_ツ 箇_ト 變_化
slechts twee dergelijke veranderingen,

由_テ 後_ト 加_ニ 乃_ニ 之_ト
door achtervoeging, namelijk van S

或_ニ 者_カ 迄_テ 顯_カ 之_ト
of en, beide ter aanduiding van den ho

所_テ 謂_フ 生格_ト 即_チ 第_二 格_ト
ogenaamden genitivus of tweeden naams

用_テ 所_テ 其_ト 故_ニ 實_ニ 何_ニ
val dienende, en dus in derdaad niet

非_ス 二_ツ 聲_ト 形_ト 作_ル 之_ト
dan twee onderscheidene vormen van

同_シ 格_ト 為_ス 人_カ
denkelpden naamval uitmakende. Men

注_目 其_ト 於_テ 發_ス 言_ス
merkt dezelve op in de uitdrukkingen

ホントル 悲_ト 歌_ト 法_ト 君_ト
vondels treurspelen, de wet des keizers

人_ト 生命_ト 而_チ 衆_ト 苗_ト 樣_ト 物_ト
S menschen leden, en meer dergelijke.

其_ト 方_ト 今_ト 通例_ト 唯_ニ 於_テ
De S, die thans gemeenlijk alleen in

則點和蘭文典

^實 ^{名詞} ^之 ^男
 helpstandige naamwoorden van het man,
^性 ^或 ^中 ^性 ^用 ^被
 nelijke of onzijdige geslacht gebruikt wor
^屬 ^{昔時} ^亦 ^迄 ^女
 dt. behoorde oudtijds ook tot het vrou,
^性 ^通 ^明 ^後 ^{マリ} ^{画像}
 nelijke, als blijkt uit mariaas beeldtenis,
^姉 ^姪 ^並 ^共 ^後 ^組
 kusters dochter, gelijk mede uit de na,
^立 ^詞 ^{街門} ^日 ^蝕
 mengestelde woorden stadsport, konser,
^等
drietering, enz.
^{章第} ^向 ^多 ^{屈曲} ^有 ^冠
 S. 4th. Vloor meer verbuigingen zijn de lid,
^詞 ^及 ^可 ^受 ^其 ^{多分}
 woorden de-en-een vatbaar, die meestal
^前 ^{我等} ^實 ^{名詞} ^置
 voor onze helpstandige naamwoorden gep,
^被 ^彼 ^連 ^其 ^故 ^迄
 laatst worden. Zij strekken derhalve te
^盈 ^之 ^形 ^箇 ^樣 ^物 ^於 ^此 ^于
 aanvulling van hetgene in deken aan
^終 ^名 ^物 ^缺 ^而 ^指 ^示
 de laatstgenoemde ontbreekt, en wijzen
^格 ^{其中} ^實
 den naamvat aan, waarin een helpstan,
^名 ^詞 ^從 ^接 ^續
 dig naamwoord, volgens het verband der

文章, ^頭 ^顯 ^上 ^其
 rede, maect doorkomen. Op derhelder der,
 變化, ^於 ^結 ^附 ^與 ^之
 anderingen, in vereeniging met die van
^實 ^{名詞} ^{注意} ^天
 het helpstandig naamwoord, acht gierende,
^得 ^人 ^於 ^{我等} ^{國詞} ^四 ^格
 kan men in onze taal vier naamvat,
^{區別} ^于 ^其 ^{我等} ^最 ^好
 len onderscheiden, aan welke mij liefst
^名 ^之 ^第 ^一 ^格 ^第 ^二 ^格 ^第 ^三 ^格
 den naam van eersten, treden, derden
^及 ^第 ^四 ^格 ^與 ^通 ^例
 en vierden naamvat geden. Gemeenlijk
^{區別} ^人 ^於 ^做 ^羅
 onderscheidde men, in navolging der lat,
^向 ^人 ^六 ^格 ^而 ^名 ^其
 tijnen, zes naamvallen, en noemde dezel,
^上 ^彼 ^例 ^至 ^格 ^生
 de, op hun voorbeeld, nominativus, genis,
^格 ^與 ^格 ^役 ^格 ^呼 ^格 ^及
tivus, dativus, accusativus, vocativus en
^奪 ^格 ^但 ^羅 ^向 ^人 ^持 ^善
ablativus. Doch de latijnen hadden goe
^理 ^向 ^此 ^{區別} ^何
 de redenen voor deze onderscheiding, om
^者 ^彼 ^實 ^{名詞}
 dat kunne helpstandige naamwoorden in,
^實 ^向 ^六 ^{屈曲} ^可 ^受
 derdaad voor zes verbuigingen vatbaar

言異未簡

一十

川
英
和
蘭
文
典

在_上 我_等 其_反 其_反 久_久 勞_勞
 waren. ^為 ^二 ^終 ^名 ^格
 gen, om de twee laatstgenoemde naamvallen
 由_下 屈_曲 顯_顯 何_者 何_者
 door verbuiging aan te daiden, door de
 五_格 其_於 對_話 用_用
 vocativus, die in toespraken gebruikt
 被_被 添_我 常_與 至_格
 wordt, bij ons altijd met den nominati,
 即_第 一_格 一_致 而
 nis of eerste naamval overeenkomt, en
 彼_六 格_六 於_我 等_國 詞_詞 常_由 由_由
 kunne ablativus in onze taal altijd door
 助_之 前_置 詞_詞 被_發 發_言
 behulp van voorzetsels wordt uitgedr,
 以_彼 區_別 使_我 等_正
 rukt. Met kunne verdeeling laten zij be,
 亦_彼 名_目 格_格
 lijk ook kunne benamingen der naamval,
 擲_棄 上_其 正_其 外_外
 len waren op welke juistheid buiten,
 不_些 落_可 注_目
 dien niet weinig valt aan te merken.
 第_一 章_第 二_格 及_第 三_格 被_被
 S. 43. De tweede en derde naamval wordt
 添_我 等_亦 以_助 之_前 置_詞
 bij ons ook met behulp van voorzetsels
 發_言 發_言 書_迴 左_樣 云_云
 uitgedrukt, of liever omschreven. Dus hegt

人_力 代_代 或_或 王_王 或_或
 men, voor eens of des konings, eener of
 事_事 或_或 詞_詞 亦_亦 之_之
 der haak, eens of des woords, ook van
 或_或 之_之 王_王 之_之 或_或
 eener of van den koning, van eene of
 之_之 事_事 之_之 或_或 之_之 詞_詞
 van de haak, van een of van het wo,
 同_同 書_迴 以_以
 ord. Eene gelijke omschrijving met het
 前_置 詞_詞 用_用 人_力 添_添 第_第
 voorzetsel aan gebruikt men bij den der,
 三_格 其_處 其_力 殊_於 於_於
 den naamval, waar dekelde, vooral in
 詞_詞 之_之 女_性 及_及 中_中
 woorden van het vrouwelijke en onlij,
 性_性 尚_尚 通_常 在_在 自_自
 dige geslacht, nog gemeenamer is, dan
 添_添 第_二 格_格 迄_迄 例_例 用_立 立_立
 bij den tweeden. Ten voorbeelde diene
 于_于 或_或 王_王 于_于 或_或
 aan eener of den koning, aan eene of
 二_女 于_于 或_或 國_國
 de vrouw, aan een of het land, wa,
 其_代 人_力 於_於 最_初 場_合 亦_亦
 armoec men, in het eerste geval, ook
 或_或 王_王 於_於 第_二 地_位 但_但
 eener of den koning, in het tweede (do,
 唯_唯 於_於 貴_貴 文_體
 ch alleen, in den deftigen stijl.) ee,

言
異
才
蘭
文
典

^二 ^或 ^二 ^女 ^云 ^尚 ^稀
ner - of der vrouwe hegt. *Nog* held,
^{綴令} ^於 ^{高上} ^{文體}
kamer (*schoon in den verheeren stijl*
^下 ^全 ^{非常} ^有 ^用
niet geheel ongemeen) is het gebruik
^之 ^二 ^或 ^二 ^國
van eenen - of den Lande.
^{章第} ^用 ^格
S. 44. Het gebruik der naamvallen der
^要 ^亦 ^{簡約} ^{辯解}
eischt ook eene korte opheldering.
^{最初物} ^持 ^然 ^{地位} ^時
De eerste heeft dan plaats, wanneer
^人 ^或 ^事 ^{獨立}
en persoon of eene zaak, op zich zelve
^而 ^無 ^一 ^二 ^{關係} ^迄 ^{事物}
en zonder enige betrekking tot iets
^先 ^立 ^所 ^為 ^主 ^{文章}
opgaande, als het onderwerp der rede
^頭 ^其 ^附 ^一 ^二 ^{作用} ^{窘困}
voorkomt, waarvan enig bedrijf, lijden,
^一 ^二 ^有 ^樣 ^一 ^二 ^{存在} ^或 ^{獨立}
enige toestand, enig zijn of worden
^記 ^被 ^喻 ^父
beschreven wordt, bij voorbeeld, de vader
^話 ^犬 ^被 ^打
der spreekt, de hond wordt geslagen,
^兒 ^眠 ^{百合} ^在 ^百
het kind slaapt, de lelie is wit, de

^樹 ^成 ^大 ^等 ^同
boom wordt groot, enz. Detselvede
^格 ^被 ^中 ^我 ^添 ^對 ^話
naamval wordt onder mij bij aanspraken
^用 ^即 ^信 ^吾 ^{嗚呼} ^王
gebekigd, als geloof mij, o koning!
^聽 ^就 ^吾 ^兒
hoort naar mij, kinderen!
^{章第} ^第 ^格 ^用 ^立
S. 45. De tweede naamval dient,
^為 ^{關係} ^實
om de betrekking der helpstandige
^{名詞} ^迄 ^五 ^頭
naamwoorden tot elkander aan te
^而 ^{何者} ^此 ^{關係}
duiden; en, daar deze betrekkingen
^影 ^有 ^有 ^亦 ^用
menigvuldig zijn, is ook het geb,
^之 ^此 ^格 ^甚
ruik van dezen naamval zeer om,
^種 ^左 ^樣 ^發 ^該 ^其
derscheiden. Dus drukt dezelve ee,
^{動作} ^{根元} ^於 ^代
ne merkende oorzaak uit in Da,
^ヒ ^經 ^文 ^ホ ^ン ^ゲ ^ル ^詩
uids psalmen, vondels gerangen; een
^持 ^主 ^於 ^君 ^家
eigendom in de heer des huises, s
^王 ^寶 ^財 ^因
konings goederen, een ondergaan

川
點
和
蘭
文
典

即 窮 於 ヨブ 田 へイランド
of lijden in jobs plagen, 's heilans

窮 種類 或 全
de lijden; de soort, of het geheel,

其 迄 或物 屬 於 一 拘
waartoe iets behoort, in eene teug

水 一 群 民 而
waters, eene menigte volks, en eene

多 他 關係 其
menigte andere betrekkingen, welke

書 典 冗長 有 落
opgaaf te lang zijn, vallen.

章 第 四 六 第 三 格 用 立 為
S. 46. De derde naamval dient, om

目的 即 目的 之 取
het doel of einde van eene han-

報 發 言 人 置
deling uit te drukken. Men pla,

其 中 此 人 或 事
atst daarin die personen of zaken,

其 物 與 或 奪
aan welke iets gegeven of ontnom,

被 迄 夫 幸 迄 夫
en wordt, ten hier gevalle, tot

利益 或 損害 事 成 即
er nut of nadeel iets geschiedt, als

我 與 汝 此 書籍 奪 彼
ik geef u dit boek, ontnemen hem

其 杖 為 吾 滿足
dieru stok, doe mij het genoegen, de,

先生 讀 聽 童子等 彼
meester overhoort den kinderen him,

書 散步 了 彼 善
ne les, de wandeling heeft hem ge-

為 此 疵 起 吾
d gedaan, die wonde veroorzaakt mij

多 痛 亦 被 其 用
veel pijn. Ook wordt dezelde gebrui-

為 同 顯
kt, om eene gelijkheid aan te dii-

即 兩人 書 生 有
den, als beide leerlingen zijn, el-

互 同 於 進
kander gelijk in vorderingen.

章 第 四 七 第 四 格 用 迄
S. 44. De vierde naamval dient tot

顯 之 此 物 上
aanduiding van die voorwerpen, op

其 取 報 由 動
welke de handeling, door het werk,

詞 發 言 直 移 行
woord uitgedrukt, onmiddelijk over,

即 男 打 彼 犬
gaat, als de man slaat zijnen hond,

先生 教 書 生
d, de meester onderrijft den leer-

德 未 已 譽
ling, de deugd brengt haar loon

持
mede.

言
異
未
蘭
文
典

川
口
南
東
興

其他 得 前置詞 於
vloots krijgen de voorkeuzels, in

我等 國詞 一般 第四
onze taal, algemeen den vierden na

格 後 已
ambal achter sich.

就 冠詞
C. over de lidwoorden.

章第八 冠詞 被 前
S. 48. De lidwoorden worden voor

實 名詞 置
de helpstandige naamwoorden geplaat

而 用立 為 物
atot en dienen, om de voorwerpen,

由 其 發言 或 極
door dezelve uitgedrukt, of bepaald,

或 不 極 定 被
of onbepaald voor-te-stellen. Zij

有 二 通 定冠詞 及
zijn tweederlei, het bepalende en

不 定冠詞 最初物 響
niet bepalende. Het eerste luidt

向 男性 及 女
de voor het mannelijke en vrouw

性 而 向 中
elijke, en het voor het onzijdige

性 第二物 向
geslacht; het tweede een voor het

男性 及 中性 而 工子
mannelijke en onzijdige, en eene

向 女 性
voor het mannelijke geslacht.

章第九 此 冠詞 有 扣
S. 49. Deke lidwoorden zijn uitnemen,

要用 為 於 定
d-dienstig om aan de voorstelling

我等 考按 多 正
onzer denkbeelden eene meerdere juist

及 精密 與
theid en nauwkeurigheid te gelyk.

時 吾 喻 云 與
Wanneer ik, bij voorbeeld, zeg geef

我 蒸餅 其 望 吾
mij brood, hoe verlang ik in het

般 此 食物 持 其
algemeen dat voedsel te hebben, het

其 人 飯 名 以
welk men brood naemt. Het het

云 方 與 我 蒸餅 望 吾
zeggen geef mij een brood, maag ik

後 一 種 分量
naar eene der onderscheidene haerdel,

之 此 食物 其 蒸餅
heden van dat voedsel, die brooden

名 無 或 大小 或
heeten, zonder of de grootte of de

種類 精 極 云 吾
soort nader te bepalen. Leg ik e

終 與 我 蒸餅 其 望
indelijk geef mij het brood, hoe mag

言
興
南
東
興

詞類
點
詞類
典

音_ナ 從_レ 極_ニ 而 於_テ
ag ik naar eene bepaalde en in

彼_ノ 種類_ノ 及_チ 大小_ニ 已_ニ 顯著_ト
hare soort en grootte reeds bekende

分量_ノ 之_レ 同_シ 食物_ノ
hoeveelheid van hetzelfde voedsel.

章_第 十_五 其他_ノ 用_立 冠_詞
S. 50. Verder dienen de lidwoorden

之_レ 樣_ノ 通_シ 我_等 以前_ノ 已_ニ 注_目
zoo als zij te voren reeds aanmerk

為_シ 沿_テ 彼_ノ 地位_ニ 向_テ
ten om bij hünne plaatsing voor tel

實_ニ 名_詞 其_レ 種_ノ
standige naamwoorden, derkelver ges

屬_ト 顯_ト 而 不_ト
lacht aan te duiden, en het onvol

分_ト 之_レ 其_レ 屈_曲
komene van derkelver verbuiging e

程_ノ 餘_ト 滿_ト 迄_ト
enigermate aan te vullen. Ter op

辨_ト 解_ト 此_レ 有_ト 其_レ 要_用
heldering hiervan zal het noodig

在_テ 屈_曲 冠_詞
zijn de verbuiging der lidwoorden

於_テ 種_々 種_屬
in de onderscheidene geslachten op

書_キ 與_テ 添_テ 此_レ 書_與 有_ト 我_等
te-geren. Bij deze opgave zullen zij

冠_詞 數_ト 就_テ 實_ニ
het lidwoord telkens van een help

名_詞 使_レ 誘_レ 行_カ
tandig naamwoord doen vergeheld ga

其_レ 由_テ 以_テ 前_ノ 事_カ
an waardoor het te voren gezegde o

就_テ 格_ニ 共_ニ 一_ニ
mtrent de naamvallen tevens eenig

精_キ 光_ヲ 受_テ 取_ル 有_ト
nader licht ontvangen zal.

章_第 一_十 例_ノ 屈_曲 之_レ
S. 51. Voorbeeld der verbuiging van

冠_詞 與_レ 實_ニ
het lidwoord de met een helpstan

名_詞 向_テ 單_稱
dig naamwoord voor het enkelvoud

及_チ 複_稱 於_テ 三_ニ 性_ニ
en meervoud, in de drie geslachten

ten.

單_稱
Enkelvoud.

男性 Mannelijk.	女性 Vrouwelijk.	中性 Onzijdig.
第 _一 格 男 _カ 1. van de man.	女 _カ de vrouw.	兒 _ト het kind.
第 _二 格 男 _ト 2. des mans,	女 _ト 或 _チ der vrouw, of	兒 _ト 或 _チ des kinds, of
或 _チ 之 _レ of van den	之 _レ 女 _ト van de vrouw,	之 _レ 兒 _ト van het kind,
男 man.	v.	d.

川
點
和
蘭
文
典

第 _三 格 = 或、于 3. - den, of aan	女 = de vrouwen der	兒 = 或 het kind, of
男 den man.	女 = 或、于 vrouw, of aan	兒 或 den kinde, of
	女 de vrouw.	于 兒 aan het kind.
第 _四 格 男 4. - den man.	女 de vrouwen.	兒 het kind.
複稱 Meerdauid.		
男性 Mannelijk.	女性 Vrouwelijk.	中性 Onzijdig.
第 _一 格 男等 1. n. v. de man,	女等 de vrouwen.	兒等 de kinderen.
nen.		
第 _二 格, 或 之 2. - der, of van	女等, der vrouwen,	或 之 der, of van
男等 de mannen.	或 之 女 of van de vro,	兒等 de kinderen.
	等 inder.	
第 _三 格 = 或 于 3. - den, of aan	= 或 于 de, der, of aan	= 或 于 den, of aan
男等 de mannen.	女等 de vrouwen.	兒等 de kinderen.
第 _四 格 男等 4. - de mannen.	女等 de vrouwen.	兒等 de kinderen.
第 _五 章 例 S. 52. Voorbeeld der verbuiging van		

冠詞 與 實 het lidwoord een met een helpstaar		
名詞 向 單稱 dig naamwoord, voor het enkelvoud,		
於 三 性 in de drie geslachten.		
男性 Mannelijk.	女性 Vrouwelijk.	中性 Onzijdig.
第 _一 格 父 1. n. v. een vader.	事 eene daad.	種屬 een geslacht.
第 _二 格 父, 2. - eens vader,	或 eener, of van	種屬 eens geslachts
或 之 ders, of van	事 eene daad,	或 之 ts, of van
父 eenen vader.		種屬 en geslacht.
第 _三 格 = 于 3. - eenen, of a,	= 或 eener, eene, of	種屬 eenen geslacht,
父 an eenen vader,	于 事 aan eene daad,	= 或 te, een, of a,
der.		于 種屬 an een geslacht.
第 _四 格 父 4. - eenen vader.	事 eene daad.	種屬 een geslacht.
就 形容詞 D. Over de bijvoegelijke naam,		
woorden.		
第 _五 章 形容詞 被 S. 53. Bijvoegelijke naamwoorden vor,		

言
典
和
蘭
文
典

川
英
和
蘭
文
典

此, 詞カ 各々 其ハ
den drie woorden genaemd, welke, de
形状^ヤ 或 性質^ヲ 之
hoedanigheid- of eigenschap van een
人^ヤ 或 事^ヲ 由^テ
persoon- of eene zaak, door een heb,
實 名詞 發言 顯
standig naamwoord uitgedrukt, aan,
即 綺麗^ト 透明^ト 愛^シ
duiden, als schoon, helder, liefelijk;
等 而 迄 此, 目的^ト 添^テ 實
ent., en tot dat einde bij de help,
名詞 加^ハ 被^ル
tandige naamwoorden, gevoegd worden,
喻^ハ 綺麗^ト 花
bij voorbeeld, eene schoone bloem, een
透明^ト 水 愛^シ 聲
helder water, eene liefelijke stem.
章^五 彼^カ 有^ル 或 根原^ヲ 即
S. 54. Zij zijn of oorspronkelijk, als
大^ト 小^ト 狭^キ 綺麗^ト 廣^キ 良^キ
groot, klein, smal, schoon, breed, goe,
十 惡^キ 等 或 由^テ 導^キ 及^シ
d, kwaad, ent., of door afleiding en
組立^ニ 形^ヲ 作^レ 即 貴^キ
namenstelling gevormd, als eerlijk, he,
安穩^ト 善良^ト 慈惠^ト 溫良^ト
ilzaam, goeddadig, barmhartig, zagzaam,
dig.

章^五 迄 導^シ 形容
S. 55. Tot de afgeleide bijvoegelijke
詞 屬^ス 亦 分
naamwoorden behooren ook de deel,
詞 其^ハ 從^テ 動詞 彼^カ
woorden, die van werkwoorden hün,
根原^ヲ 持^ッ 即 愛^ス
nen oorsprong hebben, als seminnende
及 愛^ス 從^テ 愛^ス 學^バ 及^シ
en seminde van seminnen, leerende en
學^バ 從^テ 學^ス 語^ル 及^シ
geleerd van leren, zingende en ge
語^ル 從^テ 語^ル 彼^カ 被^ル
zongen van zingen. Zij worden, e,
一様 通, 其他, 形容 詞
den als de overige bijvoegelijke naam,
添^テ 實 名詞
woorden, bij helpstandige naamwoorden
加^ハ 喻^ハ 愛^ス
gevoegd, bij voorbeeld, de seminnende
母 愛^ス 娘 學^ス
maeder, de seminde dochter, het leren,
童子 學^ス 男 語^ル
de kind, de geleerde man, de zingen,
鳥 語^ル 歌節
de vogel, het gezongene lied.
最^ニ 魁^ニ 語尾^カ
S. 56. De voornaamste uitgangen der
導^キ 或 組立^キ 形容
afgeleide, of namen gestelde bijvoegelijk,

言
果
未
蘭
文
典

十
口

川
点
口
南
大
典

詞, 有_ル e naamwoorden ^{有_ル} ^{其_レ} ^意 ^{味_カ} ^{要_ニ} ^{簡約_ト} ^{說_キ} ^{明_ク} ^{第_一} ^{語尾_カ} ^{別_レ} ^{来_ル} ^{後_ニ} ^{動_詞} ^{荷_フ} ^{生_ト} ^{持_フ} ^{作_用} ^{義_ニ} ^{時_ニ} ^{彼_カ} ^{添_フ} ^{實_ニ} ^{名_詞} ^{加_ヘ} ^{被_ル} ^{即_チ} ^{恩_ヲ} ^{忘_ル} ^{實_ニ} ^{明_ク} ^{但_シ} ^{受_ク} ^{時_ニ} ^{彼_カ} ^{後_ニ} ^{切_要} ^{部_分} ^{之_レ} ^{動_詞} ^{未_レ} ^{即_チ} ^{可_ク} ^{喰_フ} ^{可_ク} ^{知_ル} ^{可_ク} ^{讀_ム} ^{精_云} ^{其_カ} ^{或_チ} ^{其_カ} ^{喰_フ} ^{知_ル} ^{讀_ム} ^{得_ル} ^{被_ル} ^{第_二} ^{語尾_カ} ^{頭_ニ} ^{性_質} ^{之_レ} ^{或_チ} ^{傾_キ} ^{迄_ニ} ^{物_ニ}

e naamwoorden ^{有_ル} ^{其_レ} ^意 ^{味_カ} ^{要_ニ} ^{簡約_ト} ^{說_キ} ^{明_ク} ^{第_一} ^{語尾_カ} ^{別_レ} ^{来_ル} ^{後_ニ} ^{動_詞} ^{荷_フ} ^{生_ト} ^{持_フ} ^{作_用} ^{義_ニ} ^{時_ニ} ^{彼_カ} ^{添_フ} ^{實_ニ} ^{名_詞} ^{加_ヘ} ^{被_ル} ^{即_チ} ^{恩_ヲ} ^{忘_ル} ^{實_ニ} ^{明_ク} ^{但_シ} ^{受_ク} ^{時_ニ} ^{彼_カ} ^{後_ニ} ^{切_要} ^{部_分} ^{之_レ} ^{動_詞} ^{未_レ} ^{即_チ} ^{可_ク} ^{喰_フ} ^{可_ク} ^{知_ル} ^{可_ク} ^{讀_ム} ^{精_云} ^{其_カ} ^{或_チ} ^{其_カ} ^{喰_フ} ^{知_ル} ^{讀_ム} ^{得_ル} ^{被_ル} ^{第_二} ^{語尾_カ} ^{頭_ニ} ^{性_質} ^{之_レ} ^{或_チ} ^{傾_キ} ^{迄_ニ} ^{物_ニ}

1. De uitgang ^{有_ル} ^{其_レ} ^意 ^{味_カ} ^{要_ニ} ^{簡約_ト} ^{說_キ} ^{明_ク} ^{第_一} ^{語尾_カ} ^{別_レ} ^{来_ル} ^{後_ニ} ^{動_詞} ^{荷_フ} ^{生_ト} ^{持_フ} ^{作_用} ^{義_ニ} ^{時_ニ} ^{彼_カ} ^{添_フ} ^{實_ニ} ^{名_詞} ^{加_ヘ} ^{被_ル} ^{即_チ} ^{恩_ヲ} ^{忘_ル} ^{實_ニ} ^{明_ク} ^{但_シ} ^{受_ク} ^{時_ニ} ^{彼_カ} ^{後_ニ} ^{切_要} ^{部_分} ^{之_レ} ^{動_詞} ^{未_レ} ^{即_チ} ^{可_ク} ^{喰_フ} ^{可_ク} ^{知_ル} ^{可_ク} ^{讀_ム} ^{精_云} ^{其_カ} ^{或_チ} ^{其_カ} ^{喰_フ} ^{知_ル} ^{讀_ム} ^{得_ル} ^{被_ル} ^{第_二} ^{語尾_カ} ^{頭_ニ} ^{性_質} ^{之_レ} ^{或_チ} ^{傾_キ} ^{迄_ニ} ^{物_ニ}

het werkwoord ^{有_ル} ^{其_レ} ^意 ^{味_カ} ^{要_ニ} ^{簡約_ト} ^{說_キ} ^{明_ク} ^{第_一} ^{語尾_カ} ^{別_レ} ^{来_ル} ^{後_ニ} ^{動_詞} ^{荷_フ} ^{生_ト} ^{持_フ} ^{作_用} ^{義_ニ} ^{時_ニ} ^{彼_カ} ^{添_フ} ^{實_ニ} ^{名_詞} ^{加_ヘ} ^{被_ル} ^{即_チ} ^{恩_ヲ} ^{忘_ル} ^{實_ニ} ^{明_ク} ^{但_シ} ^{受_ク} ^{時_ニ} ^{彼_カ} ^{後_ニ} ^{切_要} ^{部_分} ^{之_レ} ^{動_詞} ^{未_レ} ^{即_チ} ^{可_ク} ^{喰_フ} ^{可_ク} ^{知_ル} ^{可_ク} ^{讀_ム} ^{精_云} ^{其_カ} ^{或_チ} ^{其_カ} ^{喰_フ} ^{知_ル} ^{讀_ム} ^{得_ル} ^{被_ル} ^{第_二} ^{語尾_カ} ^{頭_ニ} ^{性_質} ^{之_レ} ^{或_チ} ^{傾_キ} ^{迄_ニ} ^{物_ニ}

baar, dragen, voortbrengen, heeft een werkenden zin, van neer, hij bij, helpstandige naamwoorden gemaegd wordt, als dankbaar, vruchtbaar, blykbaar, doch een ljdenden, wanneer hij achter het zakelyke deel van e en werkwoord komt, als eetbaar, kenbaar, leesbaar, dat is, die of dat geten, gekend, geleren, kan worden.

2. De uitgang ^{有_ル} ^{其_レ} ^意 ^{味_カ} ^{要_ニ} ^{簡約_ト} ^{說_キ} ^{明_ク} ^{第_一} ^{語尾_カ} ^{別_レ} ^{来_ル} ^{後_ニ} ^{動_詞} ^{荷_フ} ^{生_ト} ^{持_フ} ^{作_用} ^{義_ニ} ^{時_ニ} ^{彼_カ} ^{添_フ} ^{實_ニ} ^{名_詞} ^{加_ヘ} ^{被_ル} ^{即_チ} ^{恩_ヲ} ^{忘_ル} ^{實_ニ} ^{明_ク} ^{但_シ} ^{受_ク} ^{時_ニ} ^{彼_カ} ^{後_ニ} ^{切_要} ^{部_分} ^{之_レ} ^{動_詞} ^{未_レ} ^{即_チ} ^{可_ク} ^{喰_フ} ^{可_ク} ^{知_ル} ^{可_ク} ^{讀_ム} ^{精_云} ^{其_カ} ^{或_チ} ^{其_カ} ^{喰_フ} ^{知_ル} ^{讀_ム} ^{得_ル} ^{被_ル} ^{第_二} ^{語尾_カ} ^{頭_ニ} ^{性_質} ^{之_レ} ^{或_チ} ^{傾_キ} ^{迄_ニ} ^{物_ニ}

ig duidt den aard van, of eene geneigdheid tot iets aan,

通_ニ 明_ク 於 速_ク 活潑_ト 勝_手
als blykt, in, haartig, levendig, slig,
lig, sligtig, hoopdig, handig, enk.
第_三 語尾_カ 別_レ 来_ル 後_ニ
3. De uitgang ^{有_ル} ^{其_レ} ^意 ^{味_カ} ^{要_ニ} ^{簡約_ト} ^{說_キ} ^{明_ク} ^{第_一} ^{語尾_カ} ^{別_レ} ^{来_ル} ^{後_ニ} ^{動_詞} ^{荷_フ} ^{生_ト} ^{持_フ} ^{作_用} ^{義_ニ} ^{時_ニ} ^{彼_カ} ^{添_フ} ^{實_ニ} ^{名_詞} ^{加_ヘ} ^{被_ル} ^{即_チ} ^{恩_ヲ} ^{忘_ル} ^{實_ニ} ^{明_ク} ^{但_シ} ^{受_ク} ^{時_ニ} ^{彼_カ} ^{後_ニ} ^{切_要} ^{部_分} ^{之_レ} ^{動_詞} ^{未_レ} ^{即_チ} ^{可_ク} ^{喰_フ} ^{可_ク} ^{知_ル} ^{可_ク} ^{讀_ム} ^{精_云} ^{其_カ} ^{或_チ} ^{其_カ} ^{喰_フ} ^{知_ル} ^{讀_ム} ^{得_ル} ^{被_ル} ^{第_二} ^{語尾_カ} ^{頭_ニ} ^{性_質} ^{之_レ} ^{或_チ} ^{傾_キ} ^{迄_ニ} ^{物_ニ}

lijken, gelijken, wordt, zoo achter.
實名詞, 及, 形容詞
helpstandige en byvoegelyke naam,
並, 後, 動詞
woorden, als achter werkwoorden gemaegd. In het eerste geval duidt dekelve den aard of het nken der sake aan, als goddelijk, koninklijk, verlyk, siekelyk, hiemeljk, in het laatste drukt dekelve de gevechi, ktheid of het vermogen uit om iets te doen of te ljdten, als behagelyk, betameljk, bedriegelyk, sterfeljk, verleidelyk, verachtelyk, enk.

言
集
未
解
三
身

川
英
和
大
典

第四 語尾 生 末 從
 4. De uitgang loos, gesproken uit
 den onvolmaakt-verledenen-tyd van
 het oude-lieden, dat in verlieden
 onderig is, geeft eene beroving of ont-
 bering te-kennen, en komt, of achter de
opstandige naamwoorden, als hoopeloos,
of, magteloos, moedeloos, sruchteloos;
 of achter het hakelijke deel van een
merkwoord, als achteloos, reddeloos, enz.

第五 語尾 後 實
 5. De uitgang zaam, achter kelpe,
tandige naamwoorden komende, dri,
of eene gelijkheid, of ook de genig
heid tot iets aan, als derigzaam,
heilzaam, minzaam, enz. Bij het ka,
kelijk-deel van een merkwoord ge-

所 與 其 通 當
 noegd, geeft dehelne de geschiktheid
 of het vermogen tot iets te-kennen,
 als groozaam, leerzaam, gehoorzaam,
spaarszaam, enz.

第六 語尾 持 二 通
 6. De uitgang achtig heeft, tweeder,
lev-betekenis, naar mate dehelne
 den klemtoon al, of niet ontruangt.
 In het eerste geval betekent dehelne
hoo-deel als hebbende, als deelachtig
voornachtig, waarnachtig, In het laatste
wanneer de klemtoon op het eerste-
 deel der namenstelling valt, drukt
 dehelne eenige gelijkheid of oreen,
 komt uit, als aardachtig, logenack,
tig, kwartachtig, enz.

訓點和蘭文典

第七 語尾 終 別
 4. De uitgang ^未haptig ^從eindelyk ^昔af ^持

komstig ^持van ^持het ^昔oude ^持hasen ^持hebben

與 知 事 或物 實
 geeft ^下te ^下kennen ^下dat ^下iets ^下waarlyk

而 於 廣 度 性質
 en ^下in ^下eene ^下ruime ^下mate ^下de ^下eigensch

之 物 持 共 顯
 ap ^下van ^下iets ^下heeft ^下. ^下De ^下helste ^下komt ^下

於 詞 實 儼 男
 or ^下in ^下de ^下woorden ^下ernsthaptig ^下manhaf

大將 而 多 他 物
 tig ^下heldhaptig ^下en ^下mee ^下andere

第七 由 後加 之
 5. 54. Door ^下achternaeging ^下van ^下den

語尾 或 被 從
 uitgang ^下de ^下of ^下ste ^下worden ^下van ^下de

源數 亦 形容 詞
 hoofdtallen ^下ook ^下bijnaegelyke ^下naam

導 即 第二 第三 第四
 woorden ^下afgeleid ^下als ^下tweede ^下derde ^下niet

第百 第十 等 第一
 de ^下honderdste ^下duizendste ^下enk. ^下eer

共 處 已 終 名 語
 ste ^下naar ^下rich ^下de ^下laatstgenoemde ^下uit

尾 共 顯 有 最大
 gang ^下mede ^下vertoont ^下is ^下de ^下overtreffend

階級 之 先 自光
 de ^下trap ^下van ^下eer ^下eerder

廿六

第五 形容 詞
 5. 58. De bijnaegelyke naamwoorden be

覆 亦 時 地位 之
 kleeden ^下ook ^下somrijlen ^下de ^下plaats ^下van

實名詞 即 賢者 學者
 helpstandige ^下als ^下de ^下rijke ^下de ^下geleer

勇者 大將 元來
 de ^下de ^下strome ^下de ^下overste ^下(eigenlyk ^下de

最大 階級 之 越 等
 overtreffende ^下trap ^下van ^下over) ^下enk

左樣 亦 綺麗 善 惡
 Zoo ^下ook ^下het ^下schoone ^下goede ^下kwaade

代 所箇樣物 綺麗 善 或 惡
 voor ^下hetgene ^下schoon ^下goed ^下of ^下kwaad

在 或 善 惡 並
 is ^下of ^下een ^下goed ^下een ^下kwaad ^下. ^下Desge

云 入 抽 此
 lyks ^下hegt ^下men ^下het ^下voortreffelyke ^下de

功能 感 之
 er ^下verrigting ^下het ^下aandoenlyke ^下van

此 話 代 抽
 dat ^下verhaal ^下voor ^下de ^下voortreffelykheid

此 功能 感 之
 dier ^下verrigting ^下de ^下aandoenlykheid ^下van

此 話 或 所箇樣物 此 功能
 dat ^下verhaal ^下of ^下hetgene ^下die ^下verrigti

此 話 抽 或
 ng ^下dat ^下verhaal ^下voortreffelyks ^下of

感 持
 aandoenlyks ^下heeft

川
點
和
蘭
文
典

就_レ 種屬_× 單複_× 及_レ
 Over = het geslacht, getal en de-
 屬_曲 = 形容_レ
 -verbuiging der bijvoegelijke-
 詞_レ
 naamwoorden.

章_第九_五 形容_レ 詞_カ
 5. 59 De bijvoegelijke-naamwoorden

添_レ 寧_。 前_レ 實_。 名_。
 bij- of liever voor helpstandige naam-
 詞_二 置_レ 位_立 已_レ 迄_。
 woorden geplaatst, schikken, rich, ten
 目的_二 之_レ 種屬_× 單複_× 及_レ 格_。
 aankien van geslacht, getal en naam,
 後_レ 其_レ 而_レ 致_レ 其故_二 於_レ
 sal, naar dehelre, en komen, dus, in
 名_レ 格_箇 物_二 全_レ 與_。
 de genoemde bijzonderheden, geheel met
 其_レ 迄_。 目的_二 此_レ 精_。
 dezelve over-een. Ten einde dit na,
 說明_。 有_レ 我_等 茲_。
 der op-te-helderen kullen mij hier e,
 例_。 使_レ 次_。 迄_。
 enige voorbeelden laten volgen, ter
 頭_二 奈_レ 形容_レ 詞_カ
 aanwijzing, hoe een bijvoegelijk naam,
 與_。 實_。 名_詞 々_。
 woord met een helpstandig naamwoord
 及_レ 其_レ 冠_詞 於_レ 種_々 々_。
 en deshelps lidwoord, in de onderschei

廿
七

言
點
和
蘭
文
典

種屬_× 及_レ 單複_二 曲_。
 dine geslachten en getallen, verbogen
 被_レ
 wordt.

章_第六_十 例_。 向_レ 男_。
 5. 60. Voorbeeld voor het manne-
 性_二
 lijke geslacht.

單_稱 複_稱
 Enkelvoud. Meervoud.

第_一格_。 か 或_レ か 強_。 か 強_。 獅子_等
 1. nr. de (of een) ster, de sterke leeuwen.
 獅子_。
 ke leeuwt.

第_二格_。 或_レ 強_。 強_。 獅子_等
 2. des (of eens) ster, der sterke leeuwen.
 獅子_。 或_レ 之_。 或_レ 之_。 強_。
 ken leeuwt, of van of van de sterke
 強_。 獅子_等
 den (eenen) sterken leeuwen.
 獅子_。
 leeuwt.

第_三格_。 = = 強_。 = 強_。 獅子_。
 3. den (eenen) ster, den sterken lee,
 獅子_。 或_レ 于_。 等_。 或_レ 于_。
 ken leeuwt, of aan urten, of aan de
 = 強_。 強_。 獅子_等
 den (eenen) sterken sterke leeuwen.
 獅子_。
 leeuwt.

川口蘭文典

第4格 ^ヲ ^ヲ ^{強キ} 4. - den (eenen) ^{強キ} ster,	^ヲ ^{強キ} ^{獅子等} de sterke leeuw,
獅子 een leeuw.	en.
第1章 例 5. 61. Voorbeeld ^向 door het vrouwtelij,	^女 ke geslacht.
單稱 Enkelvoud.	複稱 Meervoud.
第1格 ^ガ ^ガ ^{美キ} 1. nr. de (eene) scho,	^ガ ^{美キ} ^{業等} de schoone daden.
業 one daad.	
第2格 ^ノ ^ノ ^{美キ} 2. - der (eener) scho,	^ノ ^或 ^之 der, of van de s,
業 ^ノ ^或 one daad, der of	^{美キ} ^{業等} choone daden.
^之 van de (eene) scho,	
業 one daad.	
第3格 ^ニ ^ニ ^ニ 3. - der, de (eener, e,	^ニ ^ニ ^或 ^于 der, de, of aan de
^ニ ^{美キ} ^業 ne) schoone daad,	^{美キ} ^{業等} schoone daden.
^或 ^于 of aan de (eene)	
^{美キ} ^業 schoone daad.	

第4格 ^ヲ ^ヲ ^{美キ} 4. - de (eene) schoone	^ヲ ^{美キ} ^{業等} de schoone daden.
業 daad.	
第2章 例 5. 62. Voorbeeld ^向 door het onzijdige	^中 ke geslacht.
單稱 Enkelvoud.	複稱 Meervoud.
第1格 ^ガ ^勇 1. nr. het moedige	^ガ ^勇 ^{馬等} de moedige paar,
^ガ ^勇 ^馬 (een moedig) paard.	den.
第2格 ^ノ ^ノ ^勇 2. - des (eens) moe,	^ノ ^勇 ^或 ^之 der, moedige, of van
^馬 ^或 digen paards, of	^勇 ^{馬等} de moedige paar,
^之 van het moedige	den.
^勇 ^馬 (een moedig) paard.	
第3格 ^ニ ^ニ ^勇 3. - den (eenen) moe,	^ニ ^勇 ^或 den moedigen, of
^馬 ^或 digen paarde, of	^于 ^勇 aan de moedige
^ニ ^勇 ^ニ het moedige (een	^{馬等} paarden.
^勇 moedig), of ook a,	

言異才

九

川
東
口
南
文
典

an het moedige
 (= een moedig) paard.
 第四格 勇 馬 勇 馬
 4. het moedige (een de moedige paar den
 moedig) paard. den
 華粹三 其 有 要用 在 添 此
 5. 63. Het zal nodig zijn, bij de
 例 尚 一 二 目的
 doorbeelden nog enige aanmerkingen
 加 就 置
 te vaegen rakende het plaatsen der
 後 草稱 形容
 e achter het enkelvoud der bijvoege
 詞
 lijke naamwoorden. Die van het vro
 性 要 以
 umelijke geslacht vereischen met uit
 取 除 之 單 地位 其
 zondring van een enkel geval, wa
 中 句詞能 有 禁
 arin de welluidendheid zulks verbie
 常 後 已 同
 dt, altijd de e achter zich. Slethel
 的當 就 之
 fde-geldt omtrent die van het man
 男 性 時 定
 nelijk-geslacht, wanneer het bepalen

de lidwoord de of ook enig voornaamwoord,
 如 其 此 吾 等 前 其 未
 als die, deke, mijn, enr. voor dekele komt
 或 又 時 彼 單 形容
 of ook wanneer hij enkel een bijvoegelijk
 詞 前 已 持 即 其
 naamwoord voor sich hebben, als de, die,
 此 吾 大 若 若 良 友 賢
 deke, mijn groote jongen, goede vriend, wij,
 評議 愛 友 值 兄弟
 me raad, lieve vriend, waarde broeder.
 但 時 不空 冠詞
 Doch, wanneer het onbepalende lidwoord
 上 向 實 名詞 未
 een voor een helpstendig naamwoord komt
 持 矣 迄 目的 之 置
 heeft er, ten aankien van het plaatsen
 或 投棄 於 吾 國詞
 of-neglatoen der e, in onke taal, eene
 撰 區別 地位 其 我等 於
 keurige onderscheiding plaats, die zij thans
 於 彼 性質 稍 精 有
 in haren aard, eenighins nader hullen
 說明
 ontvounen.
 華粹四 一 般 取
 5. 11. In het algemeen nemen de
 形容 詞 前
 bijvoegelijke naamwoorden, voor een

言
典
東
口
南
文

川
點
南
文
典

^實 ^{名詞} ^之 ^男
 helpstendig naamwoord van het mannelijke
^性 ^以 ^{冠詞} ^置 ^可
 geslacht met het lidwoord een geplaatst,
^即 ^重 ^業
 de e' aan, als een ware arbeid, een
^老 ^{家僕} ^目 ^惺 ^犬
 oude dienstknecht, een waakzame hond,
^出 ^精 ^若 ^上 ^此 ^{規則}
 een naarstige jongen. Op deken regel
^然 ^持 ^取 ^除 ^カ ^{地位}
 echter heeft eene uithontering plaats,
^時 ^實 ^{名詞} ^其
 wanneer een helpstendig naamwoord, dat
^人 ^於 ^或 ^作 ^業 ^命 ^令
 een' persoon, in keker bedrijf, bestuur,
^官 ^爵 ^而 ^何 ^簡 ^樣 ^多 ^有 ^定
 waardigheid en wat dies meer is, door
^{形容} ^詞 ^以
 stelt, een bijvoegelyk naamwoord met
^{冠詞} ^或 ^又 ^以 ^詞
 het lidwoord een, of ook met de woorden
^或 ^一 ^二 ^多 ^前 ^已 ^持
 keker, eenig, menig voor zich heeft,
^迄 ^顯 ^形 ^狀 ^不
 ter aanduiding eener haardanigheid, niet
^之 ^人 ^命 ^簡 ^樣 ^物 ^然
 van den persoon, als haardanig, maar
^之 ^人 ^於 ^一 ^{記載}
 van den persoon, in eene der gemel,

^{關係} ^考 ^其 ^故 ^微
 de betrekkingen beschouwd. Dit beteekent
^善 ^王 ^人 ^其 ^令
 een goed koning iemand, die, als ko-
^王 ^善 ^在 ^大 ^画 ^工 ^人
 ning goed is; een groot schilder iem-
^其 ^令 ^画 ^工 ^大 ^在
 and, die, als schilder, groot is;
^忠 ^實 ^家 ^未 ^人 ^其 ^令
 een getrouw dienaar iemand, die, als
^家 ^未 ^忠 ^實 ^在 ^強 ^飛 ^脚
 dienaar, getrouw is; een sterk looper
^人 ^其 ^強 ^走 ^大
 iemand, die sterk loopt; een groot
^膽 ^友 ^人 ^其 ^令 ^友
 moedig vriend iemand, die, als vriend,
^大 ^膽 ^在 ^迄 ^此 ^{規則}
 groot moedig is. Tot deken regel be-
^屬 ^不 ^唯 ^諸 ^詞 ^其
 hooren niet slechts alle woorden, die
^役 ^人 ^動 ^作 ^人 ^命 ^令 ^人
 een' ambtenaar, bedrijver, bestuurder,
^或 ^家 ^未 ^顯 ^猶 ^又 ^詞
 of dienaar aanduiden, maar ook de voor-
^男 ^及 ^人 ^即 ^有 ^德
 den man en mensch, als een deugdha-
^男 ^善 ^良 ^人 ^並
 om man een braaf mensch, mitgaders
^諸 ^詞 ^無 ^{區別} ^其 ^上
 alle woorden, zonder onderscheid, die op

言
典
南
文
典

川
點
和
蘭
文
典

終_レ 即 出精_云 若者
ling' uitgaan, als een naarstig jongeling

通_レ 意_云 異國人 時 其_三
een levallig vreemdeeling. Wanneer, daar,

反_テ 形容 詞_カ
entegen, een bijvoegelyk naamwoord de

形狀_ヲ 之 人 令 箇樣_ヲ
hoedanigheid van een' persoon, als hooda-

物_ト 不 附_テ 動作_ヲ 官位_ヲ
nig, niet van het bedrijf, de waardigheid,

等_ニ 其_レ 中_ニ 彼_ト 顯_レ 云_レ 出_レ 取_ル
enk., waarin hij voorkomt, uitdrukt, neemt

其_カ 添_テ 彼_ト 結付_ク 少_キ 與_テ
hetwelke, bij zijne vereeniging althans met

一_ニ 定_テ 詞_カ
eenige der voorgestelde woorden, de e'

後_ニ 即 善_キ 王 精_云
achteraan, als een goede koning; dat is,

王_ト 其_レ 善_キ 性質_ヲ
een koning, die een goede gaardheid

持_ル 強_キ 飛脚_ト 精_云
heeft, een sterke looper, dat is, een

飛脚_ト 其_レ 強_キ 之 體 在_ル
looper, die sterk van ligchaam is,

大_ニ 画工 精_云 画_ヲ
een groote schilder, dat is, een sch-

工_ト 其_レ 大_キ 之 形軀 在_ル 而_テ
ilder, die groot van gestalte is, en

其通_ル 於_テ 他_ト 地位_ニ
hoo in andere gevallen.

章第本五 迄 目的 之 中
65. Ten aankien van het onrijdige

性 須_ル 尚_テ 注_テ 目_ヲ 被_テ
geslacht moet nog aangemerkt worden,

事_ヲ 形容 詞_カ 以_テ
dat de bijvoegelyke naamwoorden, met het

冠詞 前_ニ 己_ニ 或 又 無_ニ
lidwoord een voor sich, of ook zonder

冠詞 添_テ 實 名詞 之
lidwoord bij helpstandige naamwoorden van

此_ト 種屬 来_ル 所_ヲ 確_テ 乎_カ
dat geslachts komende, de e' standvastig

投棄_テ 即 大_ニ 健家 青_キ
verwerpen als een groot gebouw blaauw

羅紗 等 同_ニ 投棄_カ 持_ル
laken, enk. — gelijke verwerping heeft

地位_ヲ 時 一_ニ 或_ル 多_ク
plaats, wanneer enig, keker, menig,

或_ル 又 物主 代名詞_カ
of ook een berittelyk voornaamwoord,

如_キ 吾, 汝, 彼, 我等, 彼, 彼等
als mijn, uw, zijn, ons, haar, hien,

先_ト 即 一_ニ 望_テ 物
vooropgaas, als enig menschelyk ding,

或_ル 貴_キ 家 吾, 汝, 愛_テ 兒
keker aankienlyk huis, mijn uw lief kind,

等 其間_ニ 定 冠詞_カ
enk.; ternijf het bepalende lidwoord, als

並 指_テ 代名詞_カ 再_テ
mede het aanwijzende voornaamwoord, weder

言
異
才
廣
一
身

十
二

川
第
四
節
文
典

de ^要 ^於 ^此 ^此 ^或 ^此 ^愛
^兒 ^此 ^此 ^或 ^此 ^強 ^馬 ^等
 kind; het, dat, of dat sterke paard, enk.
 §. 66. ^尚 ^要 ^茲 ^{注目}
 Nog verdient hier aangemerkt
 te worden, dat de ^被 ^事 ^{句調能} ^時 ^{其處}
 velliuidendheid somtijden
 de achtervoeging der e ^{後加} ^禁 ^{其處} ^有
 verbiedt, waar de
 regels der tale ^{規則} ^{國詞} ^其 ^否 ^有
 deels anders houden
 vorderen. ^要 ^{左様} ^云 ^人 ^{自難}
 Zoo hegt men eene waarde,
 re, ^然 ^不 ^難 ^{課業}
 maar niet eene moeilijker taak,
 in ^於 ^其 ^終 ^{地位} ^{為句調能}
 welk laatste geval de e, velliuidendhe,
idshalve, ^被 ^除 ^並 ^云
 wordt neggelaten. Desgelijks ^乾 ^多 ^{抽名} ^{事業}
ge men de veel voortreffelijker daad,
 §. 67. ^度 ^越 ^定 ^{無考}
verheverer bestemming, het onbekooren
gezag. ^{身持} ^時 ^得 ^人 ^後
 Somtijden kan men de e naar
nelgevallen, negelaten, of bijvoegen, ^{好場合} ^除 ^或 ^加 ^即
 als de nagelaten, of de nagelatene gedichten ^遺 ^或 ^遺 ^詩

§. 67. ^{章第} ^有 ^{其他} ^{一二} ^{形容}
 Er zijn verder eenige bijvoegelijke
naamwoorden, ^詞 ^其 ^後 ^彼 ^{性質} ^向
die, uit kunnen aard, ^兩 ^兩 ^兩
geene verbuiging ^不 ^受 ^有
 vatbaar zijn.
 Daartoe ^其 ^迄 ^屬 ^第 ^其 ^上 ^及
 behooren 1) die, welke op lei en
hande eindingen, ^終 ^即 ^{諸種} ^人
 als allerlei menschen,
schrijven van allerhande aard, ^{記錄} ^之 ^{諸種} ^{性質} ^等 ^第
enk. 2)
die, welke de stof ^其 ^實 ^物 ^頭
der dingen aanduiden,
 en uit dien hoopde stoffelijke ^而 ^後 ^此 ^故 ^{物質} ^{形容詞}
adjectiva ge,
noemd worden, ^名 ^被 ^即 ^錫 ^鉢 ^銀
 als tinnen schotels hilveren
kannen, houten vorken, marmere ^壺 ^木 ^肉 ^石 ^{食盤}
tafels,
vollen klederen, linnen rokken, ^毛 ^{衣服} ^{木綿} ^{上著} ^等 ^第
enk. 3)
die, welke van den naam ^其 ^後 ^名 ^{都府}
eener stad
ontleend zijn, ^借 ^在 ^而 ^上 ^終 ^即
 en op er uitgaan, ^大 ^{ハムステルム} ^{舟師} ^{ハルリシテ} ^{商人}
 als Amsterdammer schippers, Harlinger koop,
lieder Staatbürger Snijf ^吹 ^{烟草} ^等
enk.

川
點
和
蘭
文
典

章終八 終= 漢去 就テ 屈曲=
 168. Eindelijk moet omtrent de verbuiging
 形容 詞 尚フ 被テバ
 der bijvoegelijke naamwoorden nog worden
 注目テ 事。彼カ 地位ヲ 實
 aangemerkt, dat hij, de plaats van helpe
 名詞 獲テ 於 複稱 無在
 tandige bekleedende, in het meervoud althans
 一様= 通 此 曲ケ 被レ 左様
 s, even als deke verbogen worden. Dus
 云云 人カ 勢強人 及 大人ト 不
 hegt men de magtigen-en-grooten (niet
 勢強人 及 大人 此 地極 並=
 de magtige-en-grooten) ocher aarde, gelijk
 又 或人カ 有 者テ 此 他 人カ
 ook Sommigen zijn van dit, anderen
 者テ 反對 說 但 於
 van een tegengesteld gevoel. Doch, in
 單稱 了 此 用カ 其 符
 het enkelvoud, heeft het gebruik daarover
 不 一様 著實 決定 而 成 人カ
 niet even stellig beslist, en doet men
 其 故 最佳 以 喻 德者
 derhalve best met, bij-voorbeeld, de vro,
 屈曲 德者 或 之
 me te verbuigen des vromen, of van den
 德者 于 德者 或 于 德者
 vromen, den vromen, of aan den vromen
 德者
 een vromen.

